

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1862.

ΤΟΜΟΣ ΙΒ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 286.

ΥΜΝΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ (1).

Α΄.

Ποία οὐράνιος με ἐμπνέει
Δύναμις θεία καὶ κραταία ;
Ποία τὰ στήθη μου κατακκίει
Ἐνθουσιώδης πυρκαϊά ;

Σὺ, οὐρανόφοιτε (οὐδὲν ἄλλο)
Ἐλευθερία, μ' ἀναπτεροῖς,
Ὅπως τὰ τρόπαια κ' ἐγὼ ψάλω
Ὅσα ἀνίγειρεν ἡ πατρίς.

Πλὴν τοῦ ἀγῶνος αἱ ἐξυμνήσεις,
Ἀπήτουν ἕτερον μελωδόν . . .
Τὸν Πλάστιν ὅμως ὕμνον ἐπίσης
Καὶ αἱ τρυγόνες κ' ἡ ἀηδών.

Τὰ τῆς Ἑλλάδος Θεὰ ἀρχαία
Ἔργα ἐμπνεύσασα θαυμαστά,
Κ' εἰς ἐμέ ρίψε δῶρα γενναῖα
Νά ψάλω ἕκαστον χωριστά.

Καθὼς ὁπότεν ἀγριωμένης
Πλατονοκάμπτης βιβρῶας σφοδρῶς,
Εἰς δάσος πίπτει, ὡς πεινασμένος
Λέων εἰς θήραμα φοβερός,

Οὕτως ἐπίπεσαν σμερδαλέοι
Ἐπὶ βαρβάρου φαύλης φυλῆς,
Υἱοὶ τῆς Μάνης, ἄνδρες γενναῖοι,
Μαυρομιχάλοι οἱ Ἀχιλλεῖς.

Ἡ δωδεκάτη ἦτο Μαΐου
Ὅτε τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ξηρᾷ,
Εἰς τὰ πεδία τοῦ Βαλτετζίου
Νίκη ἐγένετο ἡ λαμπρά (1).

Ὁ Κυριακούλης καὶ Ἰωάννης,
Ὁ μὲν ὁμαίων ὁ δὲ υἱὸς
Τοῦ ἡγεμόνος Πέτρου τῆς Μάνης
Κολοκοτρώνης ὁ παλιός,

Πλήρεις ἀγίας ἐλευθερίας
Μετὰ χιλίων Μανιατῶν,
Εἰς τρυγὴν ἐτρέψαν μετ' ἀνδρίας
Ἐξ χιλιάδων ἓνα στρατόν.

(1) Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἐγράφη διὰ τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα τοῦ 1861 ἔτους ἐπειδὴ δὲ οὗτος δὲν ἐγένετο ὁ ποιητὴς ἐπέτρεψεν ἔχειν τὴν ἀνώνυμον αὐτοῦ δημοσίευσιν. Σ. Π.

(1) Ἴδε Ἱστορ. Παπαδόπουλου ἐκδ. 1875—σελὴ 175 με-
χρι 224 διὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν τῶν ὑμνουμένων ἐπικύμα-
των.

Τ' ἄπιστα στίφη φύγουν ὀργίλα,
Πολὺς ὑψοῦτ' ὁ κονιορτός.
Ἀνεμοσκόρπιστα ξηρὰ φύλλα
Στρατηγοὶ γίνονται καὶ στρατός.

Τῆς Σαλαμῖνος τότε τὸ κύμα
Βοᾶς ἐξέπεμψε φοβεράς,
Ὡς ἐνθυμίζον τὸ ὑγρὸν μνήμα
Εἰς τὸ κατόρθωμα τῆς ξηρᾶς.

Ὁ μυροδόλος μὴν τοῦ Μαΐου
Περὶ τὰ τέλη ἦτον ἐγγύς,
Ὅταν ἐπέπεσεν ἐντὸς πλοίου
Μυριοχέραντος καταιγίς.

Δίκροτον μέγχι ἀνετινάχθη
Ἀπὸ τοῦ Ἑλλήνος τὸν πυρσόν,
Καὶ ἐξακόσια τῆς γῆς ἄχθη
Λεῖχει τὸ κύμα εἰς Ἑρυσσόν.

Μὴ ἀπαυδῆσης, Μοῦσα, ὀργῶσα
Τῆς δόξης ψάλλουσα τοὺς υἱούς,
Μέλι τερψίθυμον ἐκμυζῶσα
Εἰς τὸν περίβολον τῆς Κλειωῆς.

Πίπτει ὁ Διάκος ἕως πρωτομάρτυς
Ἐνθα ἀρχαία δόξα ἀνθεῖ,
Φθονεῖ δ' ὁ ἄλλος ἥρωας τῆς Σπάρτης
Μήπως ἡ δόξα του καλυφθῆ.

Εἰς Θερμοπύλας ἦδη ἀνθούσι,
Διπλᾶ τὰ κρίνα τὰ ἀγλαᾶ,
Καὶ εἰς τὸν κόσμον μυροδόλουσι
Ἐξίτου νέα καὶ παλαιά.

Βλέμματα ρίψε ἀκαριαῖα
Ἐκεῖ πλησίον, Μοῦσα ἀγνή,
Ἰδὲ τὸν Γούρα καὶ Ὀθυστία,
Νίκη καὶ Δόξα τοὺς στεφανοῖ.

Εἰς χάρι ἄσημον τῆς Γραβίας,
Ἐν μέσῳ ζάλης πολλῆς φλογῶν,
Τροπαιῶν ἠγερῶν τῆς ἀνδρίας
Καὶ τοῦ ἀγῶνος μεγαλοργῶν.

Ἄγιον πνεῦμα ἐλευθερίας
Ἀπὸ τὴν θείαν βαῖνον πνοήν,
Σὺ ἀνεφλόγισας τὰς καρδίας,
Εἰς τὴν Ἑλλάδα δόσαν ζωήν.

Εἰς Πελοπόννησον ἡ ἀνδρία
Ἡρωτόκους σείει σεισμούς,
Τρίπολις, Πύλος, Μονεμβασία
Ἐλευθερίας ἄδουν ψαλμούς.

Πότνια Μοῦσα, μὴ ἀναβάλλης
Ἄλλ' ἴδῃ ρίψε ἄθος ἄβυσσον,

Ἐνθα Ἠλίας Μαυρομιχάλης
Μεταξὺ ἄλλων καίται νεκρῶν.

Μετὰ ὀλίγων ἐκλείσθη φίλων,
Ἐχθροὺς καὶ βίον περιφρονῶν,
Κι' ἀποκατέστησεν ἓνα μῦθον
Τμήμα τροπαιῶν περιφάνων.

Ἄγιον πνεῦμα ἐλευθερίας,
Ἀπὸ τὴν θείαν βαῖνον πνοήν,
Σὺ μοῦ ἐμπνέεις ιδέας θείας
Εἰς τὴν ζωὴν μου δίδον ζωήν.

ὦ! εἰς τὴν εἶδραν τοῦ Παρθενῶνος,
Σημαίαν βλέπω σταυροστερῆ,
Καὶ τῶν Σουλτάνων τρέμει ὁ θρόνός
Εἰς τὰς πτυχὰς τῆς μήπως ταφῆ.

Ἄγιον σύμβολον τοῦ Ἀπεῖρου,
Μὲ ξίφη κ' αἵματα συμπετῆς,
Ἦδη σὲ πλήττουν πνοαὶ ζεφύρου
Καὶ τὴν ἀνάστασιν χαιρετῆς.

Οὕτω τὸ πάλαι τοὺς σταυροθέτας
Τοῦ Χριστοῦ ἔχον ἀπ' ἐμπροσθᾶ,
Τὴν θείαν ἐγερσιν ἐχαιρέτας
Ἀπὸ τὰ ὑψη τοῦ Γολγοθᾶ.

Ἄλλ' ἰδοὺ σχίζει ῥάχεις ὀρέων
Στράτευμα μέγα βαῖνον γοργόν,
Πολυαριθμῶν πεζῶν κ' ἵππέων
Ἐχον τὸν Δράμαλην ἀρχηγόν.

Ἄντηχον δάση ἀλαλαζόντων
Τῶν χριστομάχων στρατιωτῶν,
Γαύρων δὲ ἵππων χρεμετιζόντων
Μακρυνοὶ γόοι ἤχουν βροντῶν.

Ἄλλ' οἱ ἄνδρες οὐδὲν πτοῦνται,
Καὶ μετὰ δέησιν εὐσεβῆ
Ἐμπλεοὶ θαρῶνους τοποθετοῦνται
Ὁ στρατός ἐνθα θὰ διαβῆ.

Πρωτομαρτύρων τριάς ἅγια!
Κάτοικοι κόσμου τοῦ φωτεινοῦ
Διάκε, Γρηγόριε, Ἡσαΐα (1)
Σεῖς βοηθεῖτε ἐξ οὐρανοῦ.

Τὸ μέγα στράτευμα πλησιάζει,
Καὶ ὅταν ἦτο ἐντὸς βολῆς,
Ὁ Τουρκοφάγος «φωτιά» κραυγάζει,
Τουρκοὶ δὲν χεῖζουσαν ἀναβολῆς.

Πίπτει εὐθίως ζωὰς σφραγίζων
Μολυβδος ζέων χαλαζηδόν,

(1) Ἐπίσκοπος Σάλωνος.

Κόκκαλα θραύων, σάρκας ξεσχίζων
Ἐντὸς ἀρμάτων ἀναπηδῶν.

Εἰς τὸν ἀέρα σφαῖραι ἀστράπτουν,
Θανάτου πρόδρομοι ἰσχυροί,
Σάρκας πταιρούσας οἱ μύδροι σκάπτουν,
Φεύγοντες Τούρκοι πίπτουν νεκροί.

Λιμνοθαλάσσης δὲ σχηματίζει
Τὸ πορφυρῶδες πολὺ ὑγρὸν,
Κι' ἀντανακλώμενον κοκκινίζει
Τὸ λαμπρὸν ἄστρον τῶν ἡμερῶν.

Ἀντικαθίστανται εἰς τὴν ζάλην
Τῶν τουφεκίων ὀλολυγμοί,
Καὶ τὴν φλογώδη ἐκκίνητην πάλιν
Τὴν διεδέχθη ψυχὸς δριμύ (1).

Ὀλιγοστεύουν τὰς βροντοφώνους
Τὰ τηλεβόλα σφαιροβολάς,
Ἄπτηδημένα ἀπὸ τοὺς φόνους
Δί' ὧν ἀνέζησεν ἡ Ἑλλάς.

Ἐν τάγμα ὄπλα χαμαὶ ἀφίνον
Ἐφυγ' εἰς ὄρη καὶ εἰς δρυμοὺς,
Ἄλλ' ὀπισθὲν τοῦ δεκάς Ἑλλήνων,
Ῥίπτει ὀργίλους τουφεκισμοὺς.

Οὕτως ἀσπρόπτερος τὸν χειμῶνα
Ἀνεμοζάλη ὀρμητικῆ,
Παύει νὰ ρίπτῃ παντοῦ χιόνα
Καὶ καταπίπτει σποραδικῆ.

Ὁ Ἕλλην τότε στρατὸς ἐνοῦτο,
Κι' ἀσθμαίνων ἔμενε σιγηρὸς.
Ἐπάνωθεν τοῦ δ' ἐκυματοῦτο
Ὁ ζωηφόρος ἡμῶν Σταυρὸς.

Μετὰ τὴν παῦσιν οὕτω συμβαίνει
Βροχῶν, χιόνων καὶ κεραυνῶν,
Λαμπρὸς ὁ ἥλιος νὰ προβαίνει
Καὶ νὰ στολίζει τὸν οὐρανόν.

Τὴν πολεμόπνουσιν ᾠδὴν σου παῦτε,
Ἀγία θύγατερ τ' οὐρανοῦ,
Καὶ μοσχολίθανον μικρὸν καῦσε,
Ἐντὸς σφαγείου ἔλεεινοῦ.

Τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς τὰ κάλλη
Καθωραΐζουν γῆν κι' οὐρανόν,
Καὶ τῶν ποιμένων ὁ αὐλὸς ψάλλει
Ἐσθρὸς ἄσμα ἐρατεινόν.

Ἄλλαχού ὁμως ὁ αὐλὸς ἤχει
Μὲ ἀρμονίας κι' ἄλλας μικτὸς,

Ἄλλου ἢ ὑπαρξίς συνευτύχει
Εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ παντός.

ὦ ! τὴν Ἑλλάδα στέφουν ὀδύνας
Κ' αἱμάτων βέουσι ποταμοί,
Αὐτοὶ τὸ ἔαρ τῶν Τούρκων εἶναι,
Καὶ ἀρμονίαι οἱ ὄδυμοί.

Εἰς τὴν ὠραίαν νῆσαν τῶν Χίων
Δαιμόνων ἔπεσε σαρφετός,
Καὶ τὴν ἐσπέραξεν, ὡς στρουθίον
Σφάζει ὀξύπεινος ἀετός !

Ἀδιακρίτως γερόντων νέων
Πτώματα πίπτουσι σωρηδόν,
Καὶ κοκκινίζει πᾶν τὸ Αἰγαῖον
Τρέχον τὸ αἷμα ποταμηδόν !

Τ' ἄδου τοὺς δαίμονας, μεγαλείου
Φόβοι ἀπαίσιοι τοὺς ὠθοῦν,
Μήπως οἱ Τούρκοι ἐπὶ τῆς Χίου
Ἀνώτεροί των ἀναδειχθοῦν.

Ὁ Πλάστης τότε μὴ ὑποφέρων
Τοῦ νὰ καγγαζοῦν οἱ μικροί,
Τὴν μαύρην κόλασιν μεταφέρων
Ἐκαὶ πλησίον τοὺς τιμωρεῖ.

Ἄ ναί ! σὲ βλέπω δαυλὸν νὰ πάλλης,
Γιὰ ἀθάνατε τῶν Ψαρῶν,
Κ' εἰς τὸν πυθμένα νὰ καταβάλλης
Θαλασσογίγαντα φοβερόν.

Ὀλμοὶ μυρίοι παρσσοκροτοῦσιν
Τῆς ναυαρχίδος μιᾷ στιγμῆ,
Κ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀντιλαλοῦσιν
Οἱ τῆς Τουρκίας ὀλολυγμοί.

Ἀντικρὺ θάλλοντα ἀβρὰ ἄνθη,
Τὰ κατεμάρανεν ἡ πυρὰ,
Καὶ παταγώδη κλόνον ἠσθάνθη
Ἄηρ καὶ θάλασσα καὶ ξηρά.

Ὡς λάμπει ἥλιος, οὕτω λάμπει
Ἡ δόξα τῶσων πολεμιστῶν,
Θάλασσαί, λόγγοι, βουνὰ καὶ κάμποι
Χορηγοῦν ἕλην τῶν ποιητῶν.

Ἴδού ἡ θάλασσ' ἀντιπαλαίει
Μὲ τὸ στοιχεῖον τὸ φλογερὸν,
Καὶ νέον δίκροτον κατακαίει
Γόνος ὁ ἐνδῶτος τῶν Ψαρῶν.

Ἐν τοῖς χιλίοις ἑξακοσίαις
Σώζονται πέντε τὸν ἀριθμὸν,
Ὅπως ἀγγεῖλωσι τοῖς οἰκειοῖς,
Αὐτανδρον πλοίου ἀφανισμόν.

(1) Τοῦ θανάτου ἐννοῶ ψυχὸς.

Ἄγιον πνεῦμα ἐλευθερίας
 Ἀπὸ τὴν θεϊαν βαίνον πνοῆν,
 Σὺ τοῦ ἐνέβαλες φλόγας θείας
 Εἰς τὴν ζωὴν του δόσαν ζωὴν.

Κοσμοῦν τὴν νύκτα τοῦ Ἰουλίου
 Ἀστέρες νέοι τὸν οὐρανόν,
 Εἶναι ὁ ἦρωες τοῦ Βαλτατζίου
 Μὲ τὸν φιλέλληνα Νορμανόν.

Μὴ ἠπαυδίσης, Μοῦσα, ὀργῶσα
 Τῆς δόξης ψάλλουσα τοὺς υἱούς,
 Μέλι περιψύθυμον ἐκμυζῶσα
 Εἰς τὸν περίβολον τῆς Κλειούς.

Διψᾷ ἐν σῶμα ἀνδρῶν γενναίων,
 Κι' ἐλπίζει θρίαμβον ὁ ἐχθρός,
 Ὁ Πλάστης ὁμως ὡς μάνα νέου,
 Ἰδὼρ τοὺς πέμπει διὰ πυρός.

Ἐντὸς ἀγίου ναοῦ σκορπίζει
 Χάματα, σφαῖρα πυριφλεγῆς,
 Καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἀναβλύζει
 Πόσιμον ὕδωρ καλῆς πηγῆς.

Εἰς οὐδὲν ἄλλοῦς μὴ ἐλπίζει,
 Ἔθνος, ἢ πόλις, μέγας, μικρὸς
 Εἴμῃ σ' ἐκεῖνον ὅστις δροσιζει
 Διψῶντα χεῖλη διὰ πυρός.

Ἦδη ὁ ἥλιος ἐπλανᾷτο
 Εἰς ἐρυθρόχρουν ὠκεανόν,
 Κ' ἡ φύσις ἅπαντα ἐκοιμᾷτο
 Εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν οὐρανῶν.

Παύει τὴν πτῆσιν καὶ τ' ἄσματά της
 Ἡ λιγυρόφθογγος ἀηδῶν,
 Καὶ τ' ἀστροκέντητον ἐνδύμα της
 Ἡ νύξ ἐνδύεται βαθμηδόν.

Ὁ ἄνω θόλος καθαρὸς εἶναι
 Κάτω πυκνῶνται νέφη καπνοῦ,
 Ἄνω γαλήνη, κάτω ὀδύνη
 Πληροῦν τὸ ἄπειρον τοῦ κενοῦ.

Λαίλαψ πολέμου δεινὸν μυκᾷται,
 Τὰ ὄρη κρότους καὶ πῦρ ἐμοῦν . . .
 Οἱ τριακόσιοι Σπαρτιάται
 Εἶναι ἐκεῖσε καὶ πολεμοῦν ;

Οἱ πολεμοῦντες μ' αὐτοὺς ἐρίζουν
 Εἶναι Σουλῳάτικος ὁ ἀγὼν,
 Δὲν σφάζουν Πέρσας, Τούρκους θερίζουν
 Τὸν Μάρκον ἔχοντες ὀδηγόν.

Ἡ νίκη ἐπλεξε τῶν ἀνδρείων,
 Ἠγιασμένον στέμμα δαφνῶν,

Ἀπὸ τὸ αἶμα ὀτακασίων
 Ἀπίστων Τούρκων καὶ Ἀλβανῶν.

Ἦστραπτε ζάλη πυρός ὅποτε
 Φωνὴ ἠκούσθη βαρυηχῆς,
 « Κύκλω τοῦ Βότσαρη στρατιῶται
 Πετᾶτε ὅλοι ἰσοταχεῖς. »

Κύκλω τοῦ Μάρκου Τοῦρκοι μυρίοι,
 Ἴσα μ' ἀνέμους ταχυπετοῦν
 Τὸ πῦρ τῆς μάχης τὰς ὄψεις χρίζει,
 Βλέπουν τὸν Μάρκον καὶ σταματοῦν.

Ἀναλαμβάνουν πάλιν τὸν δρόμον,
 Πάλιν τὸ βῆμα ἀνακαλοῦν,
 Προσδύλουν γύρωθεν καὶ μὲ τρόμον
 Συνάμα ὅλοι πυροβολοῦν.

Ζώνει τὸν Μάρκον σπινθηροβόλον
 Στέμμα, ἀστράπτων ὑπερνεφῶς . . .
 Δὲν εἶν' ἡ λάμψις τῶν πυροβόλων,
 Εἶναι τῆς δόξης αὐτοῦ τὸ φῶς !

Ἄγιον πνεῦμα ἐλευθερίας
 Ἀπὸ τὴν θεϊαν βαίνον πνοῆν,
 Σὺ μοῦ ἐμπνέεις ἰδίας θείας
 Εἰς τὴν ζωὴν μου δίδον ζωὴν.

B.

Ὁ τῆς Ἑλλάδος τύραννος ὄθεν
 Χάσας καὶ στόλους καὶ στρατιάς,
 Ζητεῖ τὸ ἔλεος ἀλλαχόθεν,
 Καθὼς ἐπαίτης εἰς ἀγυιάς.

Στρατοὺς καὶ στόλους ἀθροίζει γαύρους,
 Καὶ ἐπιπίπτουν ὅλοι ὀμοῦ,
 Εἰς Ψαρᾶ πρῶτον, καθὼς εἰς ταύρους
 Λύκοι ὀρμῶσι μετὰ θυμοῦ.

Ζώνει τὴν νῆσον πύρινον στέμμα,
 Καὶ βλασφημίαι ἤχων φοικταί,
 Πίπτουν ἀνδρεῖοι, καὶ μὲ τὸ αἶμα
 Ἐρυθρὰ βάφονται αἱ ἀκταί.

Ἐντὸς ἀγίας μονῆς ἐκλείσθη
 Ἡ πατρις ὅλη τῶν Ψαριανῶν,
 Καὶ ἀπρομήτῳς ὑπερασπίσθη,
 ὡς ἄρκτος πέριξ τῶν νεογνῶν.

Πλὴν ποῖσι γόοι ἀντιλαλοῦσιν ; . . .
 Ὅποιοι χεῖμαρροι φλογεροὶ
 Τὸν ἄνω θόλον φωταγωγοῦσιν
 Καὶ φῶς ἡλίου ὑποχωρεῖ ;

Εἶν' ὁ Μιαούλης, ὁ στολοθάπτης,
 Ὁ τῆς Ἑλλάδος μέγας κρατὴρ . . .

Ἐλευθερία ! Σὺ τοῦ ἀνάπτεις
Μεῖζον τῆς Αἴτης, ἅγιον πῦρ.

Ἐρως παμφίλτατος τὸν ἐμπνέει,
Βλάστημα κάλλιστον καρδιῶν,
Καὶ στόλον μέγιστον κατακαίει,
Δύο συμμάχων καὶ κραταίων.

Εὐρώπην ἔσεισε καὶ Ἀσίαν
Ὁ μυρϊκροτος δονισμός,
Καὶ τὴν φιλτάτην ἔλευθερίαν
Ἐπανηγύρισ' ὁ ἐμπρησμός.

Ἐπεμψ' ἐν ὄλῃ τῇ ἀτμοσφαίρᾳ
Πυριφλεγέθοντας ἢ πυρὰ,
Καθὼς ὁπότεν λάβα ἐπέρα,
Πόντος δὲ ἔτρεμε καὶ ξηρὰ,

Ἀπὸ τὰ περίξ τῆς Παρθενόπης
Μ' ἀεροβρόντημα φοβερόν,
Εἰς τὸν περίβολον τῆς Εὐρώπης
Εἰς τὴν βασίλισσαν τῶν χωρῶν (1).

Μὲ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην πάλην
Μὴ ὑπεραίρεςαι, Σαλαμίς,
Τὴν Σαλαμίνα καὶ τὴν Μυκάλην
Ἀντεδοξάσαμεν καὶ ἡμεῖς.

Ἐντὸς πυρίνης πυκνῆς χαλάζης,
Τέκνα τῆς δόξης ἀγαπητὰ,
Σαχτούρης ἴσταται καὶ Τομπάζης
Καίοντες φρούρια κινητὰ.

Ἄγιον πνεῦμα ἔλευθερίας
Ἀπὸ τὴν θεῖαν βαῖνον πνοήν,
Σὺ τοὺς ἀνέφλεξας τὰς καρδίας
Εἰς τὴν ζωὴν τῶν διδόν ζωὴν.

Πλὴν ποῖσι εὐμολποι παιανίζουν
Ἦχη ἠδύτατοι χαρμονῆς;
Νίκην Ἑλλήνων πανηγυρίζουν,
Εἰς τὰ πεδία τῆς Ἀμπλανῆς.

Ἡ ξηρὰ φαίνεται ὠραιότερα,
Μ' ἄνθη ἐλεύθερα καὶ καλά,
Κ' ἡ Ἀμφιτρίτη εἰς τὸν αἰθέρα
Ἦλιον δόξης ἀντανακλᾷ.

Ὡς δύο κόραι δαφνηστεμμέναι,
Πλὴν μὲ χιτῶνα αἱματηρόν,
Ξηρὰ καὶ θάλασσαν ἀδελφωμέναι
Δίδουσι φίλημα φλογερόν.

Μοῦσα, πῶς φαίνεις μὲ δάκρυ πόνου
Τὴν παλεμόπνου τούτην ὄδον ; . . .
Μήπως ἀπαισις δαίμων φθόνου
Σοὶ παρεβάλλη λύπης χορδὴν ;

Οἶμοι ! καλύπτει βροχὴ πυρίνη,
Τοῦ βίου φράττουσα τὴν ὄδον,
Σαχτούρη ἅμα καὶ τὸν Σαχίνη,
Καὶ Ἀναστάσιον Τσαμαδόν !

Βάφει τὴν θάλασσαν τῆς Ἑλλάδος
Ἰταλοῦ αἶμα ἀγαπητόν,
Τὸν Σανταρόζα πλὴν στέφει κλάδο
Τῶν καλλινίκων πολεμιστῶν.

Μὴ κλαίης, Μοῦσα, τὴν εὐτυχίαν
Τῶν ἀθανάτων αὐτῶν θνητῶν,
Ἄλλ' ἄδε, πότνια, τὴν ἀνδρίαν
Τῶν ἐπιζώντων πολεμιστῶν.

Μυρίων ὄλμων βαρυβροντώντων,
Καθ' ἐνὸς τρέχουν πλοῖα πυκνὰ,
Μύρμηξ δὲ εἶναι κατὰ λεόντων,
Τὸ μικρὸν βρίκιον α Ἀθηνᾶ. »

Πλήρη ἐλπίδων Σταυρόν ὑψώνει,
Στήθη προτάττει θάρρους μεστὰ,
ὦ ! τὸν ἀγῶνα ὡς ἐν εἰκόνι
Τὸ μικρὸν βρίκιον παριστᾷ.

Θ' ἀποβῆ χάθνον ὅ,τι προσθέσω
Ἐγγὺς τοιούτου ἠρωϊσμοῦ . . .
Νὰ ! διαβαίνει σῶον ἐν μέσῳ
Φλογοπαφλάζοντος ποταμοῦ !

Οὔτω διήλθες, Ἑλλάς γλυκεῖα,
Μέσον δουλείας ἀνιαρᾶς.
Εἰς πάλην δείκνυται ἡ ἀνδρία
Ὡς ὁ ἀδάμας ἐντὸς πυρᾶς.

Στρατοὶ καὶ στόλοι στεῖρον νησίον
Μὲ βέλη ζώνουσι φλογερά,
Πλὴν τόσῃς δόξης, στενὸν μνημεῖον
Ἰπῆρξ' ἢ Κλείσοβα ἢ μικρά.

Ἀπὸ τὰς λέμβους σφαῖραι σφυρίζουν,
Τῆς νήσου πλῆττουσαι τὴν πλευρὰν
Τ' ἄπιστα στίφη δὲ κυματίζουν,
Ὡς αἱ ἀστάχες ἀπὸ βορρᾶν.

Ἄλλ' ὁ Τσαβέλλας προτάττει στήθη
Μὲ τοὺς τριάκοντα ἀνδρικὰ,
Κ' ἐδέχθη κύμα ὀμοῦ καὶ λίθη
Χίλια πτώματα Τουρκικὰ.

Ἄγιον πνεῦμα ἔλευθερίας
Ἀπὸ τὴν θεῖαν βαῖνον πνοήν,

(1) Αἱ μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι ἐκκρήξεις τοῦ Βεζουβίου εἶναι αἱ ἐξεῖξες ἢ τοῦ ἔτους 79 μ. Χ. αἴτια αἰωνίας μνήμης διὰ τὸν θάνατον Πλινίου τοῦ Ἀρχαίου καὶ αἱ τοῦ ἔτους 203 καὶ 472 ὅτε ἡ γῆρα ἐσφενδονίσθη μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Σὺ τοῦς ἀνέφλεξας τὰς καρδίας
Εἰς τὴν ζωὴν των δόσαν ζωὴν.

Στρέψε, ὦ Μοῦσα, τὰς μελωδίας
Ἐνθα μυκᾶται πῦρ μὲ θυμὸν,
Τροφή εὐφρόσυνος τῆς ἀνδρίας,
Ἦτις στενάζει ἀπὸ λιμὸν.

Εἰς Μεσολόγγι συνεωθούνη
Χερσαῖα κύματα στρατιῶν,
Κ' εἰς τὰ πηλάγη του ἐπυκνοῦντο
Μέγιστα φρούρια ἐκ δρυῶν.

Ἀλλὰ τὰ κύματα τὰ χερσαῖα,
Καθὼς ἡ θάλασσα εἰς βουνόν,
Κατεσυντρίβησαν εἰς γενναῖα
Στήθη Ἑλλήνων περιφανῶν

Καὶ ἀπετέφρωθεν ἡ βετίνη,
Τὸν ἀσπροπτέρυγα κολοσσόν,
Καὶ δι' ἡμέρας πολλὰς γαλήνη
Δὲν ἐπανῆλθε τῶν θαλασσῶν.

Πτηνὰ κ' ἰχθύες φεύγουν· κί' ἀπλώνει
Ἡ πείνα ἄμετρον τὴν φθοράν,
Φρίκη καὶ θάνατος σαβανώνει
Αἰθέρα, θάλασσαν καὶ ξηράν.

Ἐδῶ ὁ Πλάστης δὲν ἐφορεύει·
Φιβεῖται ἴσως μὴ στερηθῆ . . .
Φωταυγῆς λόγος πλὴν μοῦ χωνεύει
Τὴν βλασφημίαν πρὶν ἐκφρασθῆ.

Νῦξ εἶν' βαθεῖα, τὸ πᾶν ὑπνώττει,
Τὸ πᾶν τὸν Πλάστην του μαρτυρεῖ.
Καθεύδουν πῖθαι, παύουν οἱ κρότοι
Κ' ἐν μόνον αἰσθημα γρηγορεῖ.

Οἱ πιστοὶ εἶναι εἰς ἐκκλησίας
Κ' ἡ γῆ μὲ τ' ἄνω συνομιλεῖ,
Κί' ἀκτίς θεόσδοτος τὰς καρδίας,
Τὰς ἀποκρύφους βουλάς δηλοῖ.

Κρότοι εἰθέως τὸ σύμπαν πλήττουν,
Τρέμουν ἐδάφη δόξης μεστὰ,
Ψυχὴν καὶ σάρκα ὡς νὰ ἐζήτουν,
Τοῦ Μάρκου Βότζαρη τὰ ὄστᾶ.

Ἀστράπτουν γλώσσαί πυρὸς μυρίαί,
Ἄντηχοῦν βρόντοι, ἀλλάχ! κραυγαί,
Κλαγγαί, σαλπίσματα, βλασφημιαί,
Θρήνοι, δεήσεις καὶ οἰμωγαί.

Διασπαρμένη Ἰλη ἱππέων
Ἐντὸς δρυμῶνων φεύγει θαῖ,
Ὡς φεύγουν μέσον κρημνῶν κί' ὄρεων
Κυνηροσκόρπιστοι λαγωαί.

Τὴν κτεδίαζε τρικυμία
Σφαιρῶν ἀθρόων σφυρίζουσῶν,
Καθὼς ἀνέμου σφαιροῦ μανῆ
Ὡθεῖ τὸ κύμα τῶν θαλασσῶν.

Ἡ νίκη ἥλιον δόξης χύνει,
Ὡς παντοῦ λάμπει ἀκτινοπτός,
Κί' ὡχρὰ ἀνέτειλεν ἡ σελήνη
Ἐμπρὸς τοιούτου λαμπροῦ φωτός.

Ὡχρὰ δὲ ἔδυσσε πρὶν ἀρχίσῃ
Ὁ πέπλος ν' ἄρεται τῆς νυκτός,
Αὐτὸς ὁ ἥλιος πλὴν θὰ δύσῃ
Μὲ τὴν συντέλειαν τοῦ παντός.

Ἡρώων πόλις Μεσολογγίου
Δι' ἐσὲ μῖνον ἕνας ψαλμὸς,
Ἰπάρχει πάσης τῆς ὑψηλίου,
Ὅτος δὲ εἶναι ὁ θαυμασμὸς!

Μὴ ἀπαυδήσης, Μοῦσα, ὀργῶσα
Τῆς δόξης ψάλλουσα τοὺς υἱούς,
Μέλι τερψίθυμον ἐκμυζῶσα
Εἰς τὸν περίβολον τῆς Κλειοῦς.

Ἰδοὺ σημαία κυμαινόμενη
Ἐγγὺς εἰς ὄρος ἱστορικόν.
Ψυχὴ, εἰς αἶμα βεβακχευμένη
Φέρε μ' εἰς τόπον ἡδονικόν (1).

Ὅποια ἐκστασις οὐρανία!
Εἶμαι πλησίον τοῦ Παρθενίου,
Ἄλλοτε ἤρχε Θεῶν χορεία·
Ὁ Σταυρὸς ἤδη τοῦ Ἰησοῦ.

Πρὸς τ' ὄρος τοῦτο δὲν προσποιουμαι
Τὰς ἐπικλήσεις τῶν παλαιῶν,
Σὲ, Σταυρὲ θεῖε, ἐπικαλοῦμαι
Ὅπλον ἀήττητον τῶν λαῶν.

Τοῦ Καραίσκου ν' ἀναμετρήσω
Τὴν τότεν δόξαν ἀδυνατῶ,
Καὶ ἐπαξίως νὰ τὸν ὑμνήσω
Θεῖας ἐμπνεύσεις ἐπιζητῶ.

Ψαλμὸς, ὡς φόρος πρὸς τὴν ἀνδρίαν,
Εἶν' τ' ὄνομά του τὸ φωταυγῆς,
Αὐτὸ δεσμεύει τὴν φαντασίαν,
Τοῦ νοῦ τὸ νᾶμα τὸ διαυγές.

Ὡς ὅταν ἥλιος ἀνυψοῦται
Χύνων τὸ φῶς του ἀκτινοπτόν,
Ἡ ὄρασίς μας εὐθὺς θαμνοῦται
Ἄν ἀτενίσωμεν πρὸς αὐτόν

(1) Εἰς τὴν μάχην διλονότι τῆς Ἀραχόβης.

Κατόπιν ζάλης πυρὸς ἀγρίας
Βρέμει βροντόπληκτος ὁ αἰθέρ,
Τῆς τρισαδέλφου εἰν' συμμαχίας,
Ὁ παταγώδης αὐτὸς κρατῆρ.

Διὰ βαλδαίας βροχῆς πυρίνης,
Καίει τὸν στόλον τὸν Τουρκικόν,
Κ' εἰς Πύλον α Φόρος εὐγνωμοσύνης, ὁ
Χαράττει μ' αἶμα ἥρωϊκόν.

Τὸ μέγα ἔργον καθηγιάσθη
Διὰ παιάνων τυρταϊκῶν.
Καὶ καθὼς ἤρχισ' ἐγκαινιάσθη
Μ' ἔνδοξον αἶμα ἀδελφικόν.

Ἦρξαντο τέλος νὰ ἠρεμῶσιν
Ἄηρ καὶ θαλάσσα καὶ ξηρὰ,
Καὶ πτηνὰ εὐφρογγα νὰ ὑμνῶσιν
Κάλλη πρυθαίνοντα ζωηρά.

Ἐδιδέχθη θρήνους κ' ὀδύνας,
Χαρᾶς εὐφρόσυνος μουσική,
Κ' εἰς γλωρὰς δάφνας καὶ εἰς μυρσίνας
Κάθηται κόρη μαγευτική.

Ποία τις κόρη εἶναι ἐκείνη
Ἦτις ὡς νόμφη τοῦ Παρνασσοῦ,
Φηροῦσα στέμμα ἀκτίνας χύνει
Ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ ;

Τῶν λαῶν μόνη εὐδαιμονία
Ἡ παντοῦ χέουσα τὴν χαρὰν,
Χαῖρος ! φιλτάτη ἐλευθερία
Ἄν καὶ σὲ βλέπω ἀπὸ μακρὰν.

Ἀπὸ τὸν Ἰψιστον ἐθεσπίσθη
Θρόνον νὰ ἔχῃς παντοτεινόν,
Εἰς λαόν ὅστις πρῶτος ἐχρίσθη
Τ' ἄγιον μῦθρον τῶν οὐρανῶν.

Κατὰ ἀργαῖον λοιπὸν αἰῶνα
Φηροῦσα γλαῖναν αἱματηρὰν,
Τὸν Περσοσκεπάστον Μαραθῶνα
Ἐκλιξας θέσιν πρώτην φορὰν.

Ἀπεθανάτισαν οἱ υἱοὶ σου
Τὴν τῆς Ἑλλάδος ἱερὰν γῆν,
Οἱ Λεωνίδαί κ' οἱ Περικλεῖς στυ
Ἐδειξαν ταύτην θάμβους πηγὴν.

Εἰς τὰ γνωστά σου θεῖα ἐδάφη
Ἐπανακάμπτεται πάλιν φαιδρὰ,
Σὲ χαιρετῶσιν ἔνδοξοι ταφοί,
Κι' αὐτὰ τὰ ἔπη τὰ πενήγρᾳ.

ΒΙΚΤΩΡ ΥΓΩ.

Ὁ Βικτωρ Ὑγὼ ἐγεννήθη τῷ 1803 εἰς τὴν παρὰ τὰ Πυρηναῖα κειμένην πόλιν Βεζανσόν. Ὁ πατήρ του, ὁ κόμης Ἰωσήφ Ὑγὼ, ἦτο στρατηγὸς τοῦ Ναπολέοντος, ἡ δὲ μήτηρ του Βανδερνὴ ἀριστοκράτις, τρέφουσα βαθὴν σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἐξορίστους τότε Βουρβόνους. Νήπιον ἔτι ὁ Βικτωρ ἠκολούθησε τὸν πατέρα του εἰς τὰ στρατόπεδα, εἶδε τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἐπισκέφθη μετὰ σεβασμοῦ τὴν Κορσικὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα, τὴν κοιτίδα καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

Ἡ Μοῦσα ἐπισκέφθη προῶρος τὸν νέον Βικτωρα. Ἡ ποικίλη καὶ ἱπποτικὴ ζωὴ τῶν στρατοπέδων, τὰ μεγάλα θεάματα, τὰ ὅποια ἀνελίσσονται καθ' ἑκάστην ἐμπρὸς του, προσέβαλον τὴν ζωηρὰν τῷ φαντασίαν, καὶ παιδίον ἔτι ἐγένετο ποιητής. Ἦρχισε νὰ γράφῃ στίχους, καὶ ἐν τῶν πρώτων του ποιημάτων καθυπέβαλεν εἰς τὴν κρίσιν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Τὸ ποίημα ἦν ὡραῖον, ἐπηνέθη πολὺ, ἀλλὰ δὲν ἐβραβεύθη. Διὰ τί νομίζετε ; διότι ἐτελείετο διὰ τῶν ἐξῆς δύο στίχων :

Ἐγὼ ζῶ πάντοτε μακρὰν ἀπὸ αὐλᾶς καὶ πόλεως,
Καὶ δεκαπέντε τῆς ζωῆς διήλθον ἔτη μόλις.

Οἱ κύριοι ἀκαδημαῖοι ὑπέθεσαν ὅτι ὁ ποιητὴς δίδων εἰς ἑαυτὸν τοιαύτην ἡλικίαν, ἤθελε νὰ τοὺς περιπαίξῃ, διότι ἦτο ἀδύνατον, ἐσκέφθησαν, τὸσον νέος ἔτι νὰ γράφῃ τοιαύτους στίχους. Ὁ Ὑγὼ ἐλυπήθη μὲν, εἶναι ἀληθές, διὰ τὸ λάθος τῶν Ἀκαδημαϊκῶν, ἀλλ' ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ἂν τοὺς ὑβρίσας διὰ τοῦτο. Ὅπως ἀποζημιωθῆ διὰ τὴν ἀποτυχίαν του ταύτην ἐστειλε τέσσαρας τῶν πρώτων του ᾠδῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Τολώσης, αἵτινες ἐβραβεύθησαν ἅπασαι, καὶ ὁ νέος ποιητὴς ἐγένετο μέλος τῆς ποιητικῆς ταύτης Ἀκαδημίας, γνωστῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν « *és jeux Floraux* ».